

Seminarul din Ismail

Această școală de cultură creștină și românească își are începutul la anul 1857 Mai 1, înființată de mitropolitul Moldovei Sofronie Miculescu, cu Decretul No. 207, ca școală catolică, sub conducerea protosinghelului Teoclist Scriban, un an după tratatul dela Paris — 18 Martie 1856 — care restituie cele trei județe: Cahul, Bolgrad și Ismail, din sudul Basarabiei rupte din trupul Moldovei la 1812.

În prima fază școala aceasta avea curs primar și secundar, lecțiile se făceau atât în românește cât și în rusește, iar elevii erau externi.

După 7 ani, odată cu înființarea Episcopiei „Dunărea de Jos”, cu roșindia la Ismail (Decretul Domnesc Nr. 1617 din 17 Nov. 1864), prin stăruința învățătorului episcop de Ismail — Melchisedec Ștefănescu — școala catolică din Ismail se transformă în Seminar cu internat, la fel cu celelalte seminarii din țară (Decretul lui Cuza-Vodă Nr. 1597 din 14 Nov. 1864, comunicat de ministrul N. Crețulescu cu ord. Nr. 55914 din 21 Nov. 1864).

Este de mare importanță referatul lui N. Crețulescu, ministru al cultelor, justiției și instrucției Nr. 52064 din 26 Oct. 1894, către Consiliul de miniștri, în care spune: „Considerând nevoia de-a se româniza neînțecat și pe toată ziua biserica Basarabiei, lucru ce nu se poate dobândi de cât prin directă și națională conducere și priveghere a intereselor naționale și spirituale ale bisericii din acea parte; având în vedere, că buna stare morală, religioasă și naționalizarea unor districte, ca cele în chestiune, sunt motive, cari impun unui guvernământ național datorită de-a nu ezita între ele și spiritul de economie cea mai sîrînsă, căci cheltuiala normală de una, sau două sute mai mult de cât pe trecut este mică în comparație cu câștigul național și moral ale districtele anexe”.

Se vede de aici grija mare pentru această parte a țării, după o stăpînire străină de 45 ani (1812—1856), grija, care trebuie să fie și astăzi tot atât de mare, după o nouă stăpînire de 40 ani (1878—1918), în care timp statul rusesc a căutat să steargă orice urmă de cultură și de viață românească.

La 9 Oct. 1868, odată cu episcopul, seminarul, cu arhiva, cu profesorii și cu elevii se mută la Galați. Arhiva a fost dusă dela Galați la Seminarul din Roman la 1893, apoi la Seminarul din Iași la 1901; iar de aici în anul 1921 la Seminarul din Galați, unde se află până în prezent.

Sub stăpînirea rusească dela 1878—1893 a funcționat în localul Seminarului un progimnaziu, iar dela 1893—1918 un seminar inferior cu 4 clase — Duhovnoe ucișice (școala duhovnicească).

În trecut se poate aminti, că în 1917 școala duhovnicească a fost mutată la Mănăstirea Chițcani (Neamț-Nou) jud. Tighina, ca măsură de prevedere pentru evințele marilor războaie.

După actul Unirii dela 27 Martie 1918, Seminarul din Ismail se redeschide, ca școală duhovnicească (seminar inferior) cu 4 clase, sub direcția (20 Sept. 1918—1 Nov. 1924) pr. ec. Str. Gh. Leu, actualul P. S. Arhieru Grigorie Leu Botășăneanu, vicarul Sf. Mitropolii a Moldovei.

Cu o tranziție aproape neabgătată de seamă, organizarea vechei școli duhovnicești s'a apropiat de tipul seminarilor din țară. Denumirea de „școală duhovnicească” se schimbă în „Seminarul Melchisedec”, cu Decretul Regal Nr. 4645 din 1920.

La 1923 este transformat în seminar teologic (Ord. Ministerului de Culte Nr. 41003 din 4 Sept. 1923) la fel cu toate seminariile din țară. Dela această dată se adaugă în fiecare an câte o clasă până în anul școlar 1926—27, când funcționează complet cu 8 clase și când urmează să dea prima serie de absolvenți, după un timp de 70 ani dela înființare.

Încă din 1918 s'a resimțit la acest seminar lipsa de profesori și de local, nevoi de primul ordin în viața unei școli, care au mers crescînd cu adăugirea fiecărei clase.

Dacă organizarea seminarului se datorește fostului director ec. str. Gh. Leu (1918—1923) și p. sf. episcop Nectarie (20 Mai 1923—7 Nov. 1924), actualul Mitropolit al Bucovinei, deslășirea acestui seminar se datorește P. Sf. Iustinian Teculescu, episcopul Cetății-Albe—Ismail și actualului director pr. Em. D. Grosu.

Numerul elevilor dela 44, apoi 89, interni și externi, și a profesorilor dela 8 din 1918 a crescut treptat până astăzi, când seminarul are 285

viele interni și 19 profesori. Elevii sunt aproape jumătate din Basarabia, iar ceilalți din Dobrogea, Moldova, Muntenia și Oltenia, deasemenea și profesorii sunt: 6 din Basarabia, 4 din Moldova, 3 Muntenia, 2 din Oltenia, 2 din Bucovina, 1 din Ardeal și 1 din Dobrogea; așa, că contopirea suflutească și națională s'a făcut și se face cu progrese vădite.

Lipsa de local este la ordinea zilei. Vechiul local al seminarului, care a fost pe vremuri han la drumul mare, apoi spital în vremea războiului Crimeei, 1855—56, donat de pioșii creștini Evdochia și Floru Juravlev, pentru școala bisericească, nu mult după întemeierea seminarului (1864), nu mai poate servi, ca local de școală, cu toate modificările, adăugirile și reparațiile ce s'au făcut în fiecare an. În acest local se află clasele, cancelaria și sufergeria, pe când dormitoarele se află în alte localuri.

Cu neprețuitul sprijin al Sf. episcop Iustinian, s'a făcut în vara anului 1925 o adăogire la vechiul local, așa că s'au amenajat 8 săli de clasă, iar la 2 Iulie 1926 s'a cumpărat o clădire cu etaj, din vecinătatea școlii cu suma de 1,100.000 lei, care împreună cu altă clădire, cumpărată în 1924, cu 1,400.000 lei și cu două clădiri închiriate, servesc ca dormitoare.

În vederea construirii noului local, prin concursul P. Sf. ep. Iustinian, s'a obținut dela comună un teren de 36.000 m. p., partea cea mai frumoasă a orașului și în vecinătatea terenului, pe care se construiește în prezent școala normală

Prin Basarabia culturală

Casele Naționale din această provincie, fac parte din centrala Casele Naționale dela București și s'au alcătuit în localitate, încă din luna Decembrie anul 1922.

Scopul lor este, să lucreze aici în Basarabia pentru ridicarea culturală și economică a neamului, pentru educația lui cetățenească, pentru înfăptuirea unei strânse uniri și încheșării suflutești și naționale a tuturor românilor, fără deosebire de un ținut sau altul, ori de o pătură obștească sau alta.

Pentru înfăptuirea acestei lucrări, Casele Naționale au desfășurat în Chișinău o muncă stăruitoare, organizând șezători a căror număr a trecut de două sute până astăzi.

Șezătorile s'au ținut mai mult prin lunile de iarnă: Decembrie, Ianuarie, Februarie, Martie și începutul lui Aprilie. Propaganda s'a făcut așa ca să pătrundă adînc în mijlocul populației dela marginea orașului, în cea mai mare parte moldovenească, care a fost și este încă lipsită de cultură.

În acest scop, s'au înființat 5 secțiuni în diferite părți ale orașului, în care se organizează șezători, în fiecare săptămână, uneori câte cinci șezători în aceeași zi.

În organizarea șezătorilor s'au dat o deosebită importanță conferințelor, lămurindu-se chestiuni de pe toate tărîmurile, potrivit nevoilor populației.

Numerul într'un singur an 1926 s'au ținut 54 conferințe dintre care: 18 cu chestiuni din istoria neamului, 41 din educația cetățenească, 9 cu sfaturi medicale, 8 cu cuprins religios. Toate aceste conferințe au fost ținute într'o limbă populară, pe înțelesul publicului, de către intelectuali de seamă ai Chișinăului, reprezentanți ai tuturor branșelor.

Aceste conferințe au fost urmate de cântece, poezii, jocuri naționale, pentru a arăta populației comorile limbii și obiceiurilor românești. S'a făcut și câte o bibliotecă la fiecare din secțiunile Caselor Naționale.

S'au încurajat călătoriile a numeroși basarabeni în diferite părți ale țării, pentru a-i cunoaște frumusețile și bogăția. Astăzi, Casele Naționale a pornit să lucreze la sate cu aceeași reușită.

Conducătorii acestei mișcări culturale merită toate laudele, pentru chipul cum știu să-și îndeplinească datoria lor de buni români, în această parte a țării.

De aproape un an s'a format în localitate o secțiune a societății culturale „Astra”, din Ardeal, care e o veche instituție pentru păstrarea naționalității și propășirea culturii românești în Ardeal.

Până în timpul din urmă, secția Chișinău s'a ocupat cu alcătuirea

de băieți. Tot prin sprijinul P. Sf. episcop a obținut pentru seminar un lot de cultură de 25 ha, vec.n cu lotul școlii normale.

Apropierea, care în mod natural se face între elevii normaliști de pe băncile școlii va aduce fotoase reale în societate, unde absolenții acestor școli au menirea să lucreze împreună pentru întărirea credinței și culturii naționale.

P. S. ep. Iustinian, ardelean de origine, cu o bogată experiență și activitate pe terenul bisericesc și național din Ardeal, știe să însuflețească și să îndrumeze atât corpul profesoral cât și pe elevii școlii.

Ochiul veghetor și grija zilnică pentru acest seminar al P. Sf. ep. Iustinian, va face, ca rolul de absolvenți din fiecare an, începînd cu anul acesta, încărcăți cu miera credinței și a unirii suflutești dintre frați, în locul hărăzit lui de Pronia crească.

Acest seminar, cu un trecut românesc de atîta importanță, așezat pe malurile Dunării între Dobrogea și Basarabia, loc important de contopire între frați, merită mai mult sprijin din partea guvernului, mai ales, că însuși d. General Averescu, primul ministru, născut la Ismail, a învățat în copilărie pe băncile acestei școli.

Sarcina statului ar fi mult ușurată aici prin contribuția însemnată din fondurile avurilor bisericii basarabene.

Nădăjduim că bunăvoința actualului guvern se va întoarce și către această parte a țării, pentru care statul nu a sacrificat nimic, sau prea puțin până în prezent.

Nădăjduim, că se va găsi un al doilea Crețulescu, care să vină în ajutorul acestui seminar.

Jordan Buc.

Cum plătește statul pe învățători

-- Constatări. Propuneri --

Legea nouă a învățămîntului primar pretinde învățătorilor o mulțime de datorii, iar puținele drepturi recunoscute se obțin cu foarte mari greutate.

Deocamdată pe corpul didactic nu-l interesează politica cu fuziunile aparente dintre partide, ci armonizarea salariilor funcționarilor, al cărei anteproiect întocmit de d. M. Manoiilescu, Subsecretar la Departamentul Finanelor, a dat naștere la multe discuții.

În acest proiect membrii corpului didactic au fost încadrați în condițiuni umilitoare, antipatriotice și ofensatoare.

Învățătorul definitiv, ofițer în rezervă, care și-a jertfit 6—8 ani pe băncile școlii normale, supus la atâtea examene, era încadrat în proiectul amintit cu 150 lei aur, asemeni plutonierului major, absolvent a câteva clase primare.

Învățătorul ajutor care posedă liceul ori școala normală completă, afară de ultimul examen de capacitate era retribuit cu 100 lei aur, la fel cu sergenții de oraș, gardianii inferiori de pe la penitenciare, etc. Iar celelalte categorii de învățători cari au contribuit din răspuri la prosperitatea acestui neam și-au urmat generații nenumărate, erau răsplățiți așa după cum n'ar trebui.

Învățătorii de gradul I și II cot la cot cu subcomisarii, agenții fiscali, etc., cari în majoritatea cazurilor nu posedă nici-un sferd din studiile ce se pretind unui învățător.

Analizînd anteproiectul domnului M. Manoiilescu, am tras, ca mulți alți colegi concluzia că preținșii noștri conducători nu recunosc munca uriașă, săvârșită în binele țării de învățători, de apostolii acestui neam.

Nu există categoriile de funcționari mai năpăstuiți ca aceia a învățătorilor. Nouă mai mult chiar decât altora, ni se poate aplica dictonul: *Muncii din răspuri, nu va găndiți la celace vă lipsește, căci plata voastră multă este în ceruri.*

Preoții și învățătorii sunt cunoscuți ca apostolii ai poporului, dar munca lor nu e răsplătită îndeajuns.

Preoții însă sunt mai norocoși ca învățătorii. Nu sunt atât de legați de postul lor, așa cum suntem noi învățătorii. Apoi mai au venituri laterale, de ici, de colo, eclezie parohiale, congruă (salariu) dela stat și timp liber îndeajuns pentru a se ocupa și cu alte afaceri. Noi tragem „măja de coadă”. Avem venituri din „lună”, salariu de măturator, iluzii și deziuzii nenumărate.

Di deputat Toni, un înflăcărat luptător pentru îmbunătățirea materială a existenței noastre învățătoarești, indignat de reaua încadrare a corpului didactic (primar) în anteproiectul de salarizare pomenit mai sus, a interelat pe d. Ioan Petrovici, ministru al școlilor, într'o ședință a Camerei din toamna trecută, rugându-l să lupte din toate puterile în sensul ca învățătorimea să fie încadrată pe baze umane, morale, patriotice, etc.

Avem atîția deputați și senatori, cari au fost odată învățători ca și noi, dar prea puțin își reamintesc acum că acea categorie de funcționari din cari au făcut parte și ei se sbate în cea mai neagră mizerie.

Amintesc în treacă de dl Ion Mihalache, fost învățător la Topotoveni jud. Muscel, fost ministru de Agricultură și Domenii, care nu și-a ridicat niciodată glasul autorizat dela tribuna parlamentară, în chestiunea salarizării corpului didactic primar.

Am susținut într'un articol intitulat: „Învățătorii și preotul satului”, că cea mai mare parte din cei ce au părăsit altarul școlii ori al bisericeii, au făcut aceasta pentru că nu le convenea cariera de preot ori de învățător. Anii petrecuți în rîndurile învățătorimii ori ale preoțimii au fost pentru d-lor un de tranziție, în așteptarea unei întâmplări norocoase, care să-i svărlă ca pe niște saltimbanci în parlamentul țării. Mulți dintre aceștia fie corifei demagogici, propagandiști sau politicieni aprinși, n'au avut poate alt gând, decât acela că schimbarea unei cariere nerentabile este oportună. Au așteptat momentul și astfel s'au angajat în greua politică, uitînd bineînțeles pe frații lor de carieră, cari au preferat să trăiască în mizerie și să continue cu aceiași energie la deslășirea ogorului cultural al neamului nostru.

Noi, cei rămași în urmă, n'am avut poate altă fericire decât aceea de a ne imagina vremuri mai bune, așteptînd nașterea sau ivirea guvernăntului care să recunoască meritele învățătorilor și să le răsplătească așa după cum se cuvine.

Principiuni ni-s'au făcut în rînduri nenumărate. Politicianii, cari

ni-au făgăduit „marea cu sarea”, acum ne-au uitat și-și văd numai de afacerile lor particulare. Au făcut demagogie până la „un os de ros”; de aci încolo puțin le pasă că cineva așteaptă realizarea „minciunilor” lor democratice.

Învățătorimea care și-a formulat revendicările ei în moțiuni redactate la diferite congrese, e nedreptățită. Glasul ei vibrează în pustiu. Apostolii neamului umblă cu hainele cârpite, cu ghetetele petecite, etc. Îndeplinesc cea mai frumoasă misiune de pe acest pămînt, dar munca lor nu e valorificată.

Ostenelile lor, depuse în mod dezințersat, n'au nici-o răsplătă ca luma. Până când oare toate acestea? Până când d-lor guvernăntii din trecut, prezent și viitor, bafoconții învățătorimea? Am răbdat prea mult ca să mai putem răbda!

Fajă de salarizarea actuală învățătorimea e pusă pe cele mai inferioare trepte de răsplătire materială. Ori acest fapt e dăunător intereselor acestui stat românesc. Sinecuriștii, diurniștii cari n'au altă treabă decât să taie frunze la câini, au lefuri mari iar albinele lucrătoare cum sunt învățătorii sunt răsplătite într'un mod neomnesc.

Un gardist de stradă din București depune o muncă infimă, neînsemnată și totuși are venituri mai multe decât un inspector școlar din inv. primar. Raportul între salarizarea muncitorilor pseudo-intelectuali, semi-analfabeți, spoji, etc. și aceia ce se dă învățătorilor, îi dă convingerea că, la noi în România, să fii mai bine măturator de stradă, decât învățător.

Nu-i vorbă că vina o poartă întreaga învățătorime. Nu este organizată cum a fost odată. Organizația de astăzi e un ce fictiv (numai pe hârtie). Doar comitetul central mai dă semne de viață din când în când. Încolo, toate au intrat în făgașul obicinuit. Tronenză indiferență, lașitatea, desbinarea, corupția.

Între noi nu mai este aceeași încredere cum a fost înainte de război în rîndurile învățătorimii, cari au însemnat o dără luminoasă, cari au tras brazde adânci pe ogorul înfelenit al culturii poporului sub conducerea în veci neuitatului, fost ministru al instrucțiunii, Spiru Haret.

Ne ocolim unul pe altul, în loc să meditam mai profund, mai practic, spre a afla mijloacele prin care am șterge această pată rușinoasă din analele școlii române: salarizarea mizerabilă cu care suntem plățiți.

Apoi mai suferim de bețugul de a persecuta pe cei ce ne-au fost sau ne sunt colegi, atunci când ni-se încredințează posturi efemere în administrația școlară. De multe ori negăm un întreg trecut de cinste și de apostolat (inconștient bineînțeles), crezînd că misiunea va dura o vecinică.

Fundația „Regele Ferdinand I” la Iași

Scrisoarea Suveranului către d. prim-ministru

București, 23 Februarie

Scumpul Meu președinte al consiliului,

Cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani, fara întreagă Mi-a dat nenumărate dovezi de iubire, iar Corpurile Legiuitoare au votat, într'un singur glas, o lege pentru înființarea unui așezămînt cultural, civil și militar, cu numirea de „Fundația Regele Ferdinand I”, care se va administra potrivit unui statut ordănuit de Mine.

Adînc recunoscător reprezentanților națiunii pentru acest semn de dragoste și devotament față de Mine și spre aducerea la îndeplinire a dispozițiilor suszisei legi, vă trimit alăturatul statut cu rugămîntea să dispuneți publicarea lui în „Monitorul Oficial”.

Sunt fericit că, precum Voevozii noștri lăsaus așezămînt de binefacere, pot astfel și Eu să-Mi îndeplinesc una din marile Mele dorinți prin înființarea unui așezămînt, asemănător cu fundatia universitară „Regele Carol I” din București, urmînd prin aceasta și buna pildă a prea iubitului Meu Unchiu. Am hotărât ca această nouă fundație universitară să se întemeieze în vechiul și strălucitul centru cultural al Moldovei întregite, în orașul Iași, căci aici, după prima unire a Principatelor, prin mari jertfe s'a făurit

Câte procese verbale de inspecție-redactate de organele de control au fost conformecum realitatea? Foarte puține, răspund. Pentru o bagatelă, o mică deranjare în bibliotecă sau arhiva școlii, subvezorul a redactat în procesul verbal, pasajul: „arhiva în completă rezordine, etc.”. Foarte multe din organele de control nu înțeleg rostul misiunii ce li-s'a încredințat. Mulți dintre foștii și actualii revizori, subvezori, etc. a-scamână „cariera” lor cu aceia a subcomisarilor, controlorilor ordinei publice. ș. a. m. d.

Prea puțini înțeleg să fie constructorii morali, așa cum trebuie să fie toate organele de control, ci nu niște distrugători cari să mai înnulească necazurile bieților învățători, prin modul lor actual de a se comporta.

Dar destul cu aceste considerații sau mai bine zis triste constatări care nu trebuie să supere pe nimeni, căci reprezintă adevărul. Să mergem mai departe.

Să vorbim de modul cum ar trebui să fim salarizați după noua lege a armonizării salariilor. Anteproiectul ei a fost discutat, comentat (și poate va mai fi încă) și suntem convinși că înapînările făcute între timp de învățători, vor fi luate în considerare.

Să dea D-zeu să fie așa! Federația Asociațiilor învățătoarești din întreaga țară, în memoriul înaintat autorităților în drept a cerut majorarea salariilor după cum urmează:

1. Învățătorul ajutor 175 lei aur.
2. Învățătorul provizoriu 250 lei aur (și definitiv).
3. Învățătorul înaintat gr. II 300 lei aur.
4. Învățătorul înaintat gr. I 350 lei aur.

Ne-am mulțumi cu aceste salarii dacă ar fi înmulțite cu coeficientul de scumpete din vremea de azi. Bumăoară, un învățător definitiv ar obține în hârtie un salariu de 10.000 lei coeficientul fiind 40. Unele articole s'au scumpit chiar de 100 de ori ca în timp normal. Pentru un costum de haine, pe care puteai să-l confecționezi cu 40 de lei, astăzi și se cere 4—5 mii de lei. Și trebuie să dai, căci neimbrăcat nu poți sta. Nu-l interesează pe croitor dacă statul te recompensează ca pe un măturator, care a studiat în lună pentru ași lua „diploma” prețuită la fel cu a învățătorului.

Eu sunt de părerea că învățătorimea n'a fost bine încadrată, nici în proiectul dlui Subsecretar de Stat M. Manoiilescu, nici în memoriul protest al corpului didactic. Socot că ar fi bine și echitabil, dacă s'ar proceda în felul de mai jos:

1. Învățătorii suplinitori să fie retribuiți (derogare dela sistemul actual) cu 100 lei aur.
2. Învățătorii ajutori să fie retribuiți cu 175 lei aur.
3. Învățătorii provizori să fie retribuiți cu 250 lei aur.
4. Învățătorii definitivi să fie retribuiți cu 300 lei aur.

(Urmare pe pag. 2-a)

marea unire cu celelalte țări surori de sub stăpînirea străină; și tot în Iași Ne-am adăpostit, împreună cu Regina, în vremurile de cumpănă ale războiului pentru unitatea națională. În amintirea acestor zile glorioase și mari, în care scumpa Mea Soție Mi-a fost tovarășă inimoasă în suferinți și cel mai bun și statornic sprijin întru toate, doresc ca Ea să fie asociată la ocrotirea tuturor așezămîntelor acestei fundațiuni.

Tot atât de fericit sunt ca am putut da un semn de părintească iubire și vitezei Mele armate, datorită căreia am putut face față greutăților trecute ale Țării și care sunt sigur că va fi și în viitor puternic scut de ordine și de apărare.

Prin crearea așezămîntelor școlare, precum și prin numeroasele ajutoare culturale prevăzute în acest statut pentru tinerețea studiosă dela toate universitățile, sunt încredințat că se va deschide o eră nouă de progres cultural și de înfrățire suflutească în toată România pe veci unită, pentru întregirea și întărirea careia a luat din tot sufletul și cu toată dragostea.

Primește scumpul Meu președinte al Consiliului, încredințarea sentimentelor de înaltă stîună ce-ți păstrez.

București, 22 Februarie 1927.

Ferdinand

Cum plătește statul pe învățători

(Urmare de pe pagina 1-a)

5. Învățătorii înaintați gr. II, să fie retribuți cu 350 lei aur.

6. Învățătorii înaintați gr. I, să fie retribuți cu 500 lei aur.

Am făcut distincție între învățătorii provizorii și definitivii, întrucât văd că nici proiectul și nici proiectul memoriu n'a recunoscut punctea de despărțire între unii și alții. Prețind un salariu mare pentru învățătorul definitiv întrucât are o vechime mai mare în învățământ ca învățătorul provizoriu. Ei nu pot fi puși pe aceeași treaptă de salarizare cu învățătorii provizorii, întrucât au un stagiu de cel puțin 4-5 ani, în învățământ mai mult decât acestuia, incusiv titlul de învățător definitiv care înseamnă o treaptă superioară, o treaptă suită pe drumul înaintării. Se vor găsi mulți cari vor argumenta că gradele în învățământ sunt un ce utopic. Într'un viitor articol voi arăta tocmai contrarul, fiind de principiu că gradele în învățământ nu trebuie să lipsească. Existența gradelor va avea ca consecință distingerea elementelor bune; ea va stimula încercările învățătorilor, va trezi imbolduri, orizonturi noi de muncă, va asigura înălțarea o sorții mai bună a ceea ce se va naște și a fi gata ori când. Sunt necesare examenele, mai ales învățătorilor im-prășiiați prin satele răsirate pe cuprinsul țării, unde domină natura, unde singurul nucleu intelectual e învățătorul împreună cu preotul și alții câțiva, mai mult sau mai puțin. Ar fi bine ca toate examenele să fie obligatorii, nu numai cel pentru definitivat. În acest caz învățătorul distins, dornic de muncă va avea posibilitatea să înainteze nu numai din punct de vedere material, ci și intelectual. Căci dacă n'ar fi examenele, prea puțini ar mai avea gândul de-a fi în curent cu schimbările pedagogice, didactice, etc. Pe domnii coșei să nu'i supere aceste afirmații, dior să judece mai profund și cred că la urma urmei își vor da dreptate.

Deasemeni pentru învățătorul înaintat de gradul I, am prevăzut ca salariu lunar o sumă de 500 lei aur, gândindu-mă la faptul că un profesor secundar, cu titlu provizoriu are 520-550 lei aur, salariu de bază. Eu cred că învățătorul de gradul I, merita a sta alături cu prima categorie a profesorilor secundari, căci are un stagiu în învățământ de cel puțin 12-13 ani (cei mai tineri dintre ei). La aceasta îi dă dreptul cele patru titluri și anume: a) de învățător titular, b) învățător definitiv, c) învățător înaintat de gr. II, d) învățător înaintat de gradul I.

Salariile în așa cum eu am socotit că e echitabil să se dea chiar din anul acesta, să se înmulțească cu coeficientul real de scumpete care este în mijlocul 40. Dacă posibilitățile financiare ale bugetului statului pe anul 1927 nu permit aceasta, coeficientul să fie 20 pentru toate categoriile de învățători.

În acest caz reținerile pentru pensie (cel mult 3 la sută din salariul primitor) inclusiv impozitul, care va trebui să fie maximum de 2 la sută să se aplice la salariul primitor în lei hârtie în modul următor: Pentru un salariu de 100 lei aur se va percepe 5 lei. Această sumă va fi aplicată la salariul în lei hârtie, înmulțindu-se coeficientele 3 la sută și 2 la sută cu numărul sutiilor din salariul primitor. Pentru fracțiuni să nu se plătească niciun impozit, să nu se rețină nimic pentru pensie.

Bunăoară pentru un salariu de 500 lei (aur) X 20 (coeficientul 1927) adică pentru zece mii lei hârtie să se perceapă întâi: 3X100=300 lei (pentru pensie), al doilea: 2X100=200 lei (impozit pe salariu). Reținerile în total 500 lei. Cuantumul reținerilor să reprezinte a 20-a parte din salariul primitor al funcționarului.

Pe lângă salariul de bază în lei hârtie să se mai dea: 1. Supliment de localitate (10 la sută salariu, 15 la sută urban II, 20 la sută urban I, 25 la sută București), aplicat la salariul primitor întreg.

2. Supliment de familie: câte 200 lei pentru fiecare copil în viață. Funcționarul cu zece copii să capete 2000 lei, adaus la salariu, drept spor familial. Prin sistemul actual se dă numai până la trei copii. Faptul acesta constituie în fond o mare greșală din partea statului, care ar trebui să încurajeze natalitatea, nu să o constrângă cum face în prezent.

3. Indemnizație de chirie, acelor învățători cari nu sunt direcțori, echivalat cu 1/10 din salariul primitor în lei hârtie. Toate aceste trei indemnizații să fie scutite de orice impozit.

Impozitele de astăzi sunt o ade-vărată pacoste pe capul bietului funcționar. În special cel global a căzut ca din senin o mare nedreptate ce se face acelor ce servesc viața întreagă statului în diferite instituții. Ar fi echitabil ca să plătească impozit global acei funcționari care au un salariu mai mare de 50.000 lei. Sau dacă nu se poate

astfel impozitul global să reprezinte a suta parte din salariul primitor anual al oricărui funcționar (minus reținerile pentru pensie și impozitul pe salariu).

După sistemul actual ni-se scade din „venitul anual“ numai 9000 lei minimum de existență, când ștut este prea bine că această sumă deabia e necesară pentru creșterea unui copil. Pentru rest pe care statul îl consideră ca „venit veritabil“, ni-se aplică impozitul pe venitul global.

Statul nu trebuie să apese tocmui pe aceia cari lucrează și-și jertfesc cuiar viața pentru înflorirea instituțiilor sale. Dacă vrea să-și adune fonduri pentru buget sau mai bine zis să-și echilibreze bugetul, el trebuie să impună pe cetățenii milioane și miliarde de lei și cari adeseori declară un venit neînsemnat (păgubind statul cu sute de milioane) pe declarațiile de impunere.

Fiecare să contribuie după puterile sale la susținerea statului. Ori, funcționarii cari sunt răspătuiți cu lefuri mizerabile, să mai fie suliți a plăți 20% din salariul mic iarăși statului, sub formă de impozite? Cred că nu e dreptate.

În ceiace nu privește pe noi învățătorii, în chestiunea salarizării așteptăm cu încredere ca doleanțele noastre juste să fie împlinite. Am așteptat prea mult ca să mai putem răbda, ca să mai așteptăm. Glasul meu e strigătul de alarmă al învățătorimii, care dorește să muncască din răspuțeri și desinteresată ca întodeauna; ea cere prin mine ca ostenteliile ei să fie răspătuite, față cu greutățile vieții, față cu prestigiuul ei care trebuie să rămână neștirbit.

Nunai în acest caz școala românească va da roadele mult așteptate iar învățatorimea va binecuvânta pe cei ce-au contribuit la răspătuită meritată a ostenteliilor ei.

Emil I. Coroianu
învățător director în Hârău (Hunedoara)

Cum să fie sămânța ce o în-sămânțăm ca să aducă o recoltă mulțumitoare

Deși lunile de iarnă sunt un fel de repaos pentru agricultor, totuși se află la orice gospodărie destule lucrări de săvârșit. Ocupațiunea cea mai de seamă a agricultorului în luna Ianuarie și Februarie este căratul gunoiiului pe câmp, pregătirea seminței și dresul mașinelor și acaretelor pentru munca de primăvară. Aceste trei lucruri sunt cele mai de seamă pentru a putea aștepta la toamnă o recoltă bună. Cu unele și mașini pregătăm pământul pentru a primi sămânța. Iar cu gunoiiul îi dăm puterea de a produce din sămânța plantele dorite în vederea unei recolte bogate. Acești trei factori sunt de o potrivă de însemnați în agricultură. Pe când gunoiiul și pământul cu mașinile și unelele agricole sunt numai mijloace pentru producție, sămânța este elementul fără de care nu se poate nimica.

Cum să fie sămânța ce o semănăm? Ea trebuie să fie dezvoltată în boabă, să fie bine coaptă și bine păstrată pentru ca să nu sufere puterea de încolțire din cauza umezelei. Prea veche așchidera nu trebuie numai decât de curățită prin vânturători și trioare. Tocmai acum este timpul cel mai potrivit pentru acest lucru.

Agricultorul are timp destul, așa că pentru cazul că n'are singur astfel de mașini pentru curățat, poate să se intereseze la vecini sau chiar mai departe prin alte localități.

Deocamdată e drept că avem cam puține mașini de felul acesta, dar agricultorul priceput nu va cruța nici bani nici timp și totuși le va avea. Pe un lucru care este de o însemnătate destul de mare, nu prea puț agricultorii noștri mare preț și anume pe împietirea (saramurarea) seminței contra unor boli numite viuperici, cum este tăciunele, mătura etc. Care agricultorul nu știe câtă pagubă îi fac acești paraziti? Am avut ocazie să văd la o arie țărănească, la care se treera, cum 4 saci cu grâu mălurat au tras la cântar 14 kgr.

Munca de un an a fost zadarnică. Am întrebat pe agricultori, de ce nu caută să combată această boală? Ei mi-au răspuns mirat că nu se poate, doar așa a dat-o Dumnezeu. Le-am expucat modul de combatere cu pată vântată și pulbere de var și cu Porzol.

Mi-au promis că vor face. Un lucru să știe fiecare agricultor, că atât tăciunele și mătura se pot foarte bine combate, numai trebuie să se intereseze la dd. agronomi, agricultorii practici sau pe la cei din consilierele și regiunile agricole cât și la camerele de agricultură. Fiecare agronom le va da sfaturile trebuincioase cu cea mai mare bunăvoință.

Titu Bădeleț

Răspândiți

„Cultura Poporului“

„Cultura Poporului“

+ Isidor Ieșianu

Intr'una din zilele săptămânii trecute s'a stins la Cernăuți în neagră mizerie Isidor Ieșianu, consilier de finanțe în pensie dar fără pensie cum înlăina să spună dânsul cu o ironie amară Originar din Cernăuți, ca fiu de cantor bisericesc, el rămâne din copilărie orfan de tată și numai prin sîrghuța și voința sa fermă el își continuă studiile, lupțând cu cele mai mari neajunsuri până ce ajunge în clasa 7 liceală. Tocmai atunci urmând ocuparea Bosniei și Herzegovinei de către trupele austriece, tânărul student este înrolat în armata austriacă și trimis pe câmpul de luptă.

Intors înapoi acasă Ieșianu este silit să dea mai întâi examenul pentru toate clasele liceale și abia după aceasta este admis la bacalaureat.

Studiile juridice le absolvă la Universitatea din Cernăuți, unde luându-și licența, este primit ca practicanț în serviciul poștei din același oraș.

Trece mai târziu ca practicanț de finanțe în Bosnia în care serviciu rămâne mai bine de 35 ani și înaintea până la rangul de secretar de finanțe. În Bosnia ca funcționar austriac, el nu uită nici o clipă că este român și ca atare cutreeră în timpul liber toate regiunile Bosniei, Herzegovinei, Istriei și Dalmației, interesându-se asupra originii popoarelor care au locuit cândva pe acele meleaguri. Cu sîrghuța albinei ciulege diferite date istorice, tradiții, datini și obiceiuri de care se folosește mai târziu în scrierile sale. Departe de Bucovina el urmărește toate manifestările naționale și culturale ale conaționaliilor săi și vizitează adesea Cernăuți și societatea acad. „Junimea“ a căruia membru devotat a rămas până la moarte.

Prăbușirea monarhiei austro-ungare îl găsește la Cernăuți, unde ca fost căpitan în rezervă intră în armata română. Cu câtă mândrie și conștiință de sine purta el uniforma și cât de fericit se simțea că cel puțin la bătrânețe îi învrednicise Dumnezeu să fie ofițer român. Mai târziu, din cauza vârstei înaintate, e-t-e silit să părăsească armata și de aici înainte începe pentru veteranii Ieșianu drumul marșajului.

Reprimit pentru scurt timp în serviciul de finanțe este înaintat prin bunăvoința unor oameni de suflul în rangul de consilier, iar apoi pus în disponibilitate spre ași regula dreptărilor la pensie. Ani de zile rămâne fără serviciu și fără pensie și se nutrește numai cu promisiunile celor mari, cari se vede că nu știu ce însemnă mizeria. Era prea mândru ca să cerșească drepturile pe care și le câștigase după aproape 40 ani de muncă funcționărească. Umbra rădăcînd pe străzile Cernăuților și dăruă când mai întâlnea câte un pînțin vechi își plîngea neazurile și-și blăstăma vitregă soartă. Își înaintase toate hărțile, piecise în zeci de rînduri la București dar pensia mult așteptată nu mai sosea. Comisiunile și paracomisiunile care cercetau actele, nu aveau nici o grabă cu acest nenorocit bătrîn ce băta-tura zădarnic drumurile și urca și cobora desă-năgît scările. Nu primea nici pensia, dar nu i se da nici un alt serviciu spre ași putea asigura subsistența zilnică. Striga în zadar, deoarece găsea numai porți zăvorâte și urechi astupate. Cheia sa de lacrimi nu era în stare să descute nici o ușă și glasul său albit să miște vreun inimă. Era străin în țara sa proprie și uitat și neînțeleș de ai săi.

Pe când atîția nevrednici și inconștienți străini de suferințele neamului și ale țării, își adună averi pe nemuncite și-și creiază situații frumoase, vizionarul incorigibil Ieșianu îndrăgostit până la nebulie de patrie și popor, nu află nici o coajă de pâine cu care să-și stîmper foamea.

Lată tragedia în toată grozăvenia sa și vai! căți mai sufar cum a suferit și el.

Și acum să vedem cât a muncit acest intranzigent român pe terenul literar și de care probleme era mai mult preocupat. Din toate scrierile sale, fie tipărite sau în manuscris, izvoarește iubirea de popor și țară. Autorul este pururea frământat de dorința de a lămurii, cât se poate de bine originea poporului românesc și în entuziasmul său se lasă chiar ispitit de a susține că acest popor își trage obârșia dela zeei antici. Bazat pe diferite izvoare ale istoriografilor latini, greci, germani și slavi, el nu se mulțumește cu teoriile acestora, ci ajunge adesea la convingeri contrare care răstoarnă întreg complexul de idei susținute de istoricii străini. Nu e mirare că teoriile ridicate de el sunt în multe cazuri poate eronate și exagerate. S'a încercat în diferite genuri literare și a abordat adese chestiunile cele mai complicate și mai dificile. Era necrutător față de românii de origine străină cu deosebire din Levant și vedea în aceștia pe propagatorii tuturor relelor și

apucăturilor de care suferă țara sa. Cinstit până la extrem, el biciuia fără milă prin vorbă și scris toate nedreptățile, abuzurile și moravurile ușoare și tocmai prin acest procedeu puțin diplomatic în zilele noastre el și-a făcut dușmani cari-l țineau cel puțin de fîcînt dacă nu chiar de nebul. În indignarea sa de multe ori prea legitimă, el își vîrșea țot necazul sufletului său, desămă-git fără se mai gîndească la stil și formă. De aceea este explicabil că scrierile sale conțin adesea idei întortochiate, fraze greoaie și propoziții puțin îngrijite. Când revolta își ajunge culmea, vorbele sale se rostogolesc asemenea unui torent năprasnic care smulge toate zăgazurile.

Lată și scrierile care au fost tipărite până acum: 1. Wîrld-der Mensch nach dem Tode leben? 2. Ruteni-zarea Bucovinei și cauzele ei. 3. Puterea credinței și operațiunea ei magică. 4. Românii din Bosnia și Herzegovina în trecut și prezent. 5. Despre necroc. 6. Secta paternă (frecte a „oamenilor buni“ (bogomili). 7. Principii pentru o refacere radicală a vieții social-morale la intelectualii români din România. 8. Originea și însemnătatea cuvîntului „Bosnia“, fragment de studii etnografice. 9. Urheimat des romanischen Volkes und der romanischen Sprache. Scrieri inedite și rămase în manuscris: 1. Bucovina sub Austria dela 1775-1910, sub guvernatorii Pino Goes, Bourguignon și Bleyleben și lupta deputaților români în dieta țării pentru existența neamului românesc din Bucovina (4 tomuri). 2. Der romanische Untergrund für die süd-slawischen Weihnachtsgebräuche. 3. Die Romanen in Bosnien und Herzegovina und an ganzen Balkan in Vergangenheit und Gegenwart. 4. Curs practic de stenografie română, un sistem cu totul nou (în colaborare cu răposatul E. Sucevanu). 5. Universal o materializare a forței universale. 6. Moartea, transcendental și viața în transcendent trad. după Dr. C. du Prel. 7. Principiul național în muzică cu o istorie a muzicii la Români. 8. Reforma radicală în creștere, unica bază pentru formarea unei Românii mari. 9. Hypnotismus und Somnambulismus. 10. Despre originea Sămbetei și misticismul numărului 7 în istoria popoarelor antice. 11. Jidovismul: ființa, istoria și religia jidanilor dela originea lor și până în timpul prezent. 12. România în războiul european 1914-18. 13. Ce folos a adus Antanta în decemul și în special pacea dela Versailles României și întregului neam românesc? 14. Dacia: antică, medievală, prezentă și viitoare. 15. Istoria Bosniei și Herzegovinei dela originea ei până la ocuparea ei de către trupele austriece. 16. Istoria Bosniei și Herzegovinei sub administrația Austriei. 17. Die romanische Frage in Sibirien und ihre Lösung.

Este inexplicabil cum acest fiu al Bucovinei și fost funcționar austriac a găsit timpul necesar să dezvolte o activitate literară atât de fecundă, chiar dacă unele din scrierile sale n'ar purta timbrul originalității sau n'ar avea altă valoare literară decît cea informativă. Munca sa titanică, zbciumul său neadormit și dorința ferbinte de a-și servi și ridica neamul și patria, trebuie să ne stăvordă admirație, mai ales când ne gîndim că viața acestui modest român n'a fost decît un lanț de suferințe, de neajunsuri și de privațiuni. Era o fire neastîmpărată și scruta-toare care nu se mulțumea cu teoriile vagi, ci urmărea lucrurile cu încă-pătare dacă se putea până la originea lor. Stoic în adevăratul înțeles al cuvîntului, el înțelegea să înfrunte toate obstacolele ce i se iveau în cale, fără să cedeze când se credea în drept și fără să se plece înaintea neadevărului.

Așa a rămas neschimbat până ce în ziua de 17 Februarie anul curent, nemioasa Atropos din rîndul Par-celor, despre care vorbea el cu atîta înflăcărare, i-a tăiat firul vieții. Ar fi de dorit ca Societatea pe itru cultura și literatură din Cernăuți, să devie posesoarea cărților și manuscriselor rămase după răposatul Isidor Ieșianu.

I. Tom

Ne năpădesc străinii

Zică cinc e vrea, România este țara cea mai efiună a Europei. Devadă că, în nici o țară nu se îmbul-zesc atîția străini ca la noi. Astfel de pildă în cursul anului trecut au venit în țara noastră nu mai puțin de 64 mii 964 străini, singur numai prin stația Episcopia Bihorului. De așt n'au eșit decît abia 10 mii 900. Așadar au năpădit în țara noastră printr'o singură stație 54.035 străini, și acia aici au și rămas.

Mai multă viață în școală

Trăiesc cu adevărat acei cari lupță și muncesc din greu. Victor Hugo

Tot ceace să învață în școală n'are alt scop, decît o bună pregătire pentru viața a copiilor și a-ceastă pregătire își atinge idealul atunci când școala care dă învăță-tura e și ea plină de viață de su-flet și de poezie.

Dacă școala plictisește, dacă su-fletele cari vin aci să prindă lumină, nu tresar de fiorii muncii creatoare, dacă viața școlară nu le încălzește — căci sufletul după un vechiu filozof grec nu-i vas cari să-l umpli, ci e un câmin pe care trebuie să-l în-călzești, e un foc pe care trebuie să-l hrănești — atunci toate produsele ei și-au înmormăntat viața în școală. Sufletul e o forță activă, un orga-nism viu, care se dezvoltă prin hrană și exerciții ce i-l dă viața școlară, căci viața cu toate aspectele ei se învață numai prin viață.

Școala de azi, nu e destul de vie, și nu propagă un frumos principiu pe care l-arostit profesorul Reinach, la congresul de educațiune morală ținut la Roma în toamna lui 1926: „Fă-te tare căci este viața grea; îne-luă-te ca să poți fi-t erou“. Per-sonalitatea și energia se dezvoltă în școală cu mai multă viață, unde e-levul colaborează cu profesorul la descoperirea ideilor, iar inteligența se hrănește numai cu acele idei și adevăruri, pe care le înțelege și a-similează. Educația urmărește for-marea și pregătirea copilului pentru viața practică, și e bine ca oride-căteori e cu puțință educația să-se facă prin practică în vederea prac-ticei, prin acțiune, în vederea acti-vității viitoare. Ne trebuie prin ur-mare o primărie adăncă în întreaga organizare a școlării, și tot ceace aduce mai multă viață e bine venit.

Învățămîntul care se armonizează cu natura copilului e un învățămînt posibil și rodnic, care deșteaptă toi-odată și interesul, învățămînt care rămâne pentru școală un principiu cardinal. Elevii trebuie să capete în școală putere adăncă de observare asupra tuturor lucrurilor. discernă-mînt clar asupra tuturor fenomenelor vieții sociale, cei înconjoară, spre a putea în orice moment să-și aleagă o cărare dreapă care „duce totdeauna spre cetatea biruințelor vieții. Să se întărească în așa fel ca să poată înfrunta cu energie orice pericol. „Trebuie ca școala populară, să aibă despre viață concepțiunea cea mai exactă și cea mai înaltă, ca ea să aibă tendința nu numai de a-se adapta acestora dar și de a o face să crească.“ (Biaguernon).

Manifestarea în belșug a forțelor, și mai ales atingerea scopului, este în mare măsură plăcută, chiar când e vorba de joc, inactivitatea, re-pausul și amotirea sunt chinătoare și insuportabile. Fostul educației active în deosebire de educația in-telectualistă, este că apreciază folo-sul mișcării nu numai pentru viața trupească, dar și pentru cea sufletească. Personalitatea totdeauna este creatoare și în activitate își găsește dezvoltarea sa iar produsul activi-tății personalităților este cultura!

Cel ce se găsește într'o stare activă, își încordează continuu for-țele sufletești pentru urmărirea unui scop nobil tinzând mereu spre trebuința creației.

Barth ne arată că și în morala antică, la Plato și Aristotele, prin-cipiul activității era considerat ca singurul în măsură să procure fericirea. Iar în timpurile moderne, începînd dela Descartes, activitatea a fost considerată ca singurul mijloc de a desăvârși viața sufletească.

În școala noastră de azi e multă lipsă de viață și ordine. La un liceu, luînd foc un coș, lucru departe de a fi un pericol evident, toți elevii au părăsit buza clasei, coborînd scări-le grîndăuții peste alții, fugind afară. Dacă învățăm într'una în școală să înfruntăm cu bărbăție orice furnuri care ar veni mai târziu în viață, de ce pentru un lucru de ni-mic, să ne arătăm chiar în școală că suntem atât de slabi și nu-l pu-tem privi în față? Chiar dacă ar fi luat clădirea foc, nu-și puteau in-cinipi ca flăcările nu pot mistui zidurile de cărămidă în câteva mi-nute și să nu dee acest spectacol trist. Frumoasă, dar tristă compara-ție avem de făcut cu micii școlari americani, cari au cîștigat cântînd în rînd cu profesorul în frunte scări-le multor etaje, prin fumul și flă-cările întregii clădiri, care ardea. Câtă energie și putere de rezistență contra pericolului ce stă în față se vede la americani, pericol care-l în-fruntă cu demnitate, nu cu lașitate, ca la noi cu fuga, când el nici nu stă în față.

Ca educator al poporului, Pesta-lozzi, se convinsese, că omul se formează, mai mult prin ceace face, decît prin ceace știe.

Se spune că profesorul Jowet, fiind întrebat ce face Oxfordul din studenții săi, a răspuns „Oxfordul poate să învețe pe un gentleman englez cum trebuie să fie un gen-tleman englez“, și ungantleman un om care are o anumită linie de activi-tate, de purtare, de mai înainte de-

terminată și distinctă pentru toate împrejurările vieții.

La noi copilul e păzit cu prea multă grijă de pericol și de luptă și mai tîrziu când ajunge membru al societății e siab pregătit pentru po-verile sociale. Viața cu toate greu-tățile ei este o mare educatoare. Greu-tățile, piedicile ce ni se pun în cale, ne fac să reacționăm, să învingem, să căpătăm obișnuința de a învinge todeaua. Desigur, nu trebuie să grămădim greutățile în drumul co-pilului, dar nici nu trebuie să-l ferim cu prea multă grijă de pericol și de luptă. Chiar poetul a spus că nici un drum cu flori nu duce la glorie, tot așa nici un drum fără pietre nu va creia caractere tari.

Să lăsam dar la o parte, toate procedeele mecanice cari tîmpesc, toate lecturile monotone și seci. Să punem pe copil în fața adevărurilor concrete. Tablouri ori cât de frumo-s ar fi nu este viața, este cel mult o viață înghețată care nu interesează decît un simț. Trebuie să mergem în natură, pentru a privi lucrurile și ființele în haina lor adevărată, ca să obișnuim copilul să observe, să compare și să judece. Și Lessing zice că „e mai plăcut să cauți adevărul decît să-l găsești“. A gîndi, a judeca bine, a fi dibăci, a se conduce singur, valorează mai mult decît a ști mult. Activitatea de seamă a școlarului este cel dintîi principiu, care trebuie să-l pricea școala de azi, îngrijindu-se de pu-terea lui producătoare. Ea are cu atît mai multă viață, cu cât res-pectă treptele de dezvoltare ale vieții copilului în creștere, cons. lăratul ca o ființă în continuă dezvoltare și prefacere, dînd o deosebită impor-tanță obiectelor de învățămînt care se adresează în primul loc voinții și sentimentului, și mai puțin inteli-genții. Totul prin urmare trebuie înlocuit cu viață, cu învățarea prin viață și pentru viață.

Cînd oare vom putea avea și în clasele elevilor atîta viață cîtă se observă în orele de recreație ca și la jocul lor? Vezi aci atîta plăcere, atîta viață, atîta voioșie, cît e bu-curi mult, dar repede te frustrezi cînd intră în clasă și-și vezi pe toți cu fețele fără bucurie și fără veselie. De ce oare viața cărții nu-i înve-solește? Iată organizarea școlării e de vină, cu toată legea, regula-mentele și programa ei.

Pentru a răspîndi pretutindenți, viața românismului bogată și plină de farmec, trebuie ca cea dintîi făcîie, școala s'o trezească și s'o aprindă în sufletul fiecărui copil de azi, pentru a-i aduce fericirea vieții de mîine a lui, și a neamului în-treg. Azi mai mult ca oricînd se impune din partea tuturor, ca să dăm mai multă atenție școlării, și s'o sprijinim, cu toată puterea noastră de muncă, și cu tot sufletul nostru ca să-și ajungă scopul. Tote frămîntările noastre vor fi zadarnice, dacă nu deschidem ochii să privim școala ca cea dintîi forță care lucrează la regenerarea unei națiuni.

Nici-o muncă în acest scop ideal nu va fi irosită în zadar, și chema-rea tuturor de a da viață școlării e sfîntă și binecuvîntată de Dumnezeu. Să ne înțelegem fraților chemarea, și să aducem în lumea școlării viața adevărată care clădește și înalță.

D. Pupăză
Directorul școlării din Dobrița-Gorj

Pentru a răspîndi pretutindenți, viața românismului bogată și plină de farmec, trebuie ca cea dintîi făcîie, școala s'o trezească și s'o aprindă în sufletul fiecărui copil de azi, pentru a-i aduce fericirea vieții de mîine a lui, și a neamului în-treg. Azi mai mult ca oricînd se impune din partea tuturor, ca să dăm mai multă atenție școlării, și s'o sprijinim, cu toată puterea noastră de muncă, și cu tot sufletul nostru ca să-și ajungă scopul. Tote frămîntările noastre vor fi zadarnice, dacă nu deschidem ochii să privim școala ca cea dintîi forță care lucrează la regenerarea unei națiuni.

Nici-o muncă în acest scop ideal nu va fi irosită în zadar, și chema-rea tuturor de a da viață școlării e sfîntă și binecuvîntată de Dumnezeu. Să ne înțelegem fraților chemarea, și să aducem în lumea școlării viața adevărată care clădește și înalță.

D. Pupăză
Directorul școlării din Dobrița-Gorj

Premiile Societății scriitorilor români

Societatea Scriitorilor români a fi-nut adunarea generală, la Fundația Carol, sub președenția d-lui Liviu Rebreanu. S'a făcut împărțirea pre-miilor anuale ale S. S. R.

D. C. Ardeleanu a obținut pre-miul „I. Al. Brătrescu-Voincești“ de 25.000 lei al minist. artelor, pen-tru romanul său „Diplomatul, Tă-băcarii și Acruța“.

D. I. Minulescu, premiul „N. Filii-mon“, de 25.000 lei, pentru toată opera sa poetică.

D. Vasile Savel, premiul „C. A. Roseth“, de 20.000 lei, pentru romanul „Vadui Hoților“.

D. Ion Pillat, premiul „Socec“ de 10.000 lei, pentru volumul „Bi-serica de ală dîtă“.

D. Perpessiciu, premiul S. S. R. de 6000 lei, pentru poezie.

D. Eugen Bourreau, premiul de 4 mii lei pentru volumul „Povestiri de pe dealuri“.

D. George Dumitrescu, premiul „Benvenisti“ de 2000 lei, pentru volumul său de poezii.

D. Artur Enășescu, premiul „Io-nei Pavelescu“ de 1000 lei pentru sonete.

Măsură bună

Guvernul Italiei a hotărât ca ori unde în orașele italiene s'ar afla ghi-citoare și cărturărese care „lucrează“ pe bani, să fie puse la amendă și îndată arestate. Măsură potrivită și pentru orașele și satele noastre.

Obiceiuri din satele minoritare cu sârbii de sărbătorile Crăciunului

Din Câmpina (Langenfeld) Caraș

La ajunul Crăciunului când sosește seara, vin colindătorii în cete, cete și cântă cântece în cîr la ferestra, fiecare om despre venirea sfîntelor sărbătorii ale Crăciunului. Colindătorii sunt numai copii dela 7—16 ani.

În acest timp când se cântă la ferestra femeia le dăruiește la colindători ca dar numai nuci, iar omul le dăruiește bani la fiecare colindător în parte și tot așa se petrece și cu ceilalți colindători cari vin pe urmă. Însă fiecare casă primește toate cetele de colindători cari vin pe rînd la fiecare casă.

După ce s'a terminat cu colindătorii, omul se duce la sură (clae cu pae) și aduce pae cât poate să ia în spinare, pe când femeia îi așteaptă în culine (bucărie) și zice omului „bună seara” care intră mai întâu în culine, femeia îi zice: „Domnul Hristos să-ți ajute”. Omul lasă câteva pae pe care le risipește prin culine.

Omul urmează mai departe risipind pae prin toate odăile. Și venind toți ai casei întinde masa pe pae jos și mîncînd cu toții, șezînd grecește jos. La terminarea mesei se duc rudenile unii la alții cu o sticlă cu vin, se așează iar grecește pe pae și petrecînd până la miezul nopții când se începe slujba la biserică.

Când s'a început slujba toți locuitorii sunt la biserică mai ales cei bătrîni, cari se așează în moduli următor: Copiii sînt lângă altar în partea dreaptă. Fetetele în partea stîngă, băieții (feciorii) în fața în biserică, și așa se așează căci prin mijlocul bisericii este ca un fel de stradă iar după băieți urmează oamenii din ce în ce mai în vîrsă în așa fel, ca cei bătrîni să fie cei din urmă. De observat este căci se așează în rînduri, rînduri, cu evlavie și cu credință în Dumnezeu căci nici nu se vede vreunul mișcîndu-se din locul lui până când se termină Utrenia.

Dela utrenie pînă la sf. Ierurgie se face pauză de vreo trei ore la care se trage clopotul și se strîng credincioșii în biserică după cum stă mai sus. După terminarea sf. Ierurgii copii ies mai înainte, apoi vin băieții cari primesc anafură și se urmează mai departe pînă când vin femeile.

După ce s'a terminat cu sf. Le-

tărgnie oamenii cei bătrîni și femeile așteaptă venirea preotului din biserică la ușă. Când vine preotul zic: „Hristos s'a născut” iar ei zic: „Adevărat s'a născut”, luîndu-și fiecare om sau femeie ziua bună dela preot (ii sărută mîna) și se duce fiecare la casa lui.

Acasă fiecare se așează grecește jos pe pac și mîncîncă și petrec pînă pe la orele 3—4 după masă.

La 3 sau 4 ora lăzii (feciorii) aduc lăutari și joacă pînă seara pe când cei bătrîni și femeile privesc cum joacă băieții cu fetele.

După aceea se duc acasă cu toții și petrec ca mai înainte însă lampa nu se stinge toate noaptea Crăciunului, din ajun.

A doua zi de Crăciun cum se luminează de ziua, se aud fel și fel de cântece frumoase și duioase, sunete de clopoței și zurgălii, iar băieții și oamenii mai tineri călăresc caii cei mai frumoși prin tot satul, și cu câte o sticlă cu vin în mîna.

Când se face timpul de masă la 12 se strîng, fiecare la casa lui și după masă se duc la joc după obiceiul ca și în ziua din tîrziu.

A tea zi de Crăciun se scoală femeia fiecărui om denotpe și mîtură foarte odăile unde au fost risipite paele dela ajun, le așează într-o torbă, (trăsiță mai mîra cu flori ca un covor) le dă lăutului sau omului, care la rîndul lui le duce la câmp afară și le risipește pe ogor sau mai ales prin vii.

După ce s'au întors dela câmp se strîng din nou cîntă ca și în a doua zi și merg în alt sat mai apropiat călări pe cai, iar cei din satul vecin sunt datori să vie în locul de unde au plecat călăreții (prin aceasta zic: căci cum a fugit fecioara Maria cu pruncul tot așa se duc și ei în alt sat), și când au ajuns în satul vecin prietenul care are prieteni rude etc., se cinstește cu vin.

La întorcere nu intră în sat pînă când cei din satul vecin nu se re-întorc și ei la casele lor.

Cu toții merg la masă și apoi la joc ca de obicei.

Sunt frumoase obiceiuri și mai ales în biserică când preotul face serviciul divin; să luăm pildă cu câtă evlavie și sfîntenie se duce un om sau femeie să ia parte la sf. slujbă.

N. Dumitrescu—Bistrița
învățător

Benedek.) Ni s'a trimis — mai anii din urmă — câte un No. de probă, să abonăm școala și elevii, mai bine, cu banii ceia, s'ar cumpăra o puțină de apă, la școală.

Acuma, în urmă, a apărut „Universul Copiilor”, condus de T. Castrișanu și ilustrată de pictorii Dem, Gily, A. V. Lecca, Tial, Pascal Radulescu și alții.

Această revistă publică povestiri din viața copiilor, povestiri hazlii, concursuri de deslegări de șarade și inrebări, piese de teatru instructive, romane din viața copiilor, precum și rebursuri și povestiri fără vorbă. „Universul Copiilor” își are întăritețea, fiindcă publică scrieri românești și prea puține traduceri, și acesta e meritul mai de seamă. Dar păcătuiește și el înrebuințînd prea mult limbajul literar și neologismele. Povestiri populare ca în „Lumea Copiilor” nu găsești. Ilustrațiile sunt foarte grele de înțeles, mai cu seamă cele făcute de „Dem”.

Această revistă e potrivită mai

mult pentru elevii din cursul primar, sau — mai bine zis — pentru copiii din școlile secundare. În școala primară, numai o parte din materia ce cuprinde, se poate folosi.

Așa dar o putem clasa — după ordine — adouă după „Lumea Copiilor”.

Ni s'a făgăduit — acum cîteva ani — de către conducătorii Fundației Culturale „Principele Carol” scoaterea unei adevărate reviste pentru copii, „Făt-Frumos”, nu știm cauza neexecutării acestei făgăduințe. Credem că nu i-a trecut timpul și o așteptăm, cu drag, să apară.

E vorba să fie scrisă de cei mai de seamă mînuitori ai condeiului, scriitori de talia dilor Sadoveanu, Brătescu-Voinești, Emanoil Bucuța, ș. a.

În general vorbind, se poate spune din fiecare revistă căte ceva de samă.

Victor Sandulescu-Topolița
învățător

Din Brașov

Suntem în al 3-lea an de când profesorii universitari la Cluj, constituți în asociația „Astra” de la Sibiu, continuă să ne țină din launurie și pînă în Martie din 2 în 2 săptămîni, conferințe istorico-naționale etc., la cari iau parte cu toată plăcerea familii din elita românească a acestui oraș.

În acest an pe lângă aceste conferințe, se mai adaugă și cele ținute de dñii profesori invitați de „Asociația profesorilor secundari din localitate”.

Așa, Joi 3 Februarie, I. Th. Florescu, fost ministru de justiție, a ținut o interesantă conferință tratînd despre „Setea de dreptate” din timpurile vechi și pînă azi. Deaceiași asociație mai sunt invitați d-i profesori A. C. Cuză, Mehedinți, Părvan și V. G. Ispir, a căror conferințe vor fi intercalate cu cele ale asociațiilor „Astre”. O conferință plină de interes în special pentru brașoveni, a fost cea desvoltată Sîmbătă 12 Februarie de d. prof. univ. Pauaitescu de la Cluj, tratînd despre „Urmele romane în Țara Bărsă”.

Cu o dicțiune într'adevăr entuziasată, oratorului ne-a spus în esență:

Dacă indivizii se deosebesc unii de alții, tot așa și popoarele, cari alcătuiesc indivizii nu-s la fel pe lume. Cei mulți trec în mulțimea necunoscută, cățiva însă rămîn deasupra și sunt trecuți în cartea istorică a vieții. Așa și cu popoarele.

Unul din popoarele, cari au creiat în urma lui vecinicii este poporul roman. Aceste vecinicii nu constau în puterea zidurilor ridicate pentru apărarea, sau a pămînturilor ocupate de la cei învinși, ci în puterea de moștenire de a transmite spiritul lui celor ce vin după el.

Tot ceia ce noi, ca urmași ai Romei avem bun în sufletul nostru, Romei se datorește, care a știut cum și ce să sădească în sufletul nostru. Nu toate popoarele au acest noroc de moștenire, Roma și-a îndeplinit această misiune prin acțiune politică, căci fenomenul cel mai important în viața istorică a unui popor este cel politic. Romanizarea însăși a Daciei este în esență un fenomen politic.

Drumul roman, care nu e de căt un factor politic, cel mai principal de-a lungul Oltului, reprezintă stăpînirea romană. Acest drum era prevăzut cu pietre miare, din care una s'a descoperit la Turda — fost satul Potais a —, și care reprezintă kilometrajul nostru de azi, însă cu toate indicațiile pentru o complexă orientare.

Romani au așezat — cu scop de apărare graniței, diferite castre (casteie-cetăți); prin ele s'a răspîndit și viața noastră romană. Un castru la noi este la Râsnov-Brașov, altul la Hoghiz; deasemenea și cele ce păzesc toate pasurile dinspre Carpați; dar cel ce îndeplinește toate condițiile științifice-technice este cel de la Brețcu din jud. Trei-Scaune.

Acest castru a fost studiat două veri de conferențieri. În el se găsesc materiale romane, cum și olării, cari amintesc o perioadă anterioară stăpînirii romane.

Populația de aici lucra oale, de cari se foloseau și soldații romani. Ceiace aveau romanii în special era armura și oale „terra sigillata”, numite așa pentru că aveau un caracter deosebit — de tînețe — în comparație cu cele lucrate de populație. Caracteristic unui castru era baia situată cam la 500 m. și care pentru romani era o necesitate ca și pînăea zinică. De asemenea trebuia să se clădească lângă o apă, pădure, pășune încît ostașii paznici să poată trăi în condiții bune de viață. Aceste condiții le îndeplinește castul de la Brețcu, așezat în fața pasului Oituz.

Conferința a fost însoțită de proiecțiuni.

Distionul conferențier — în concluzie — a arătat că stăpînirea noastră de azi, — ne împune — ca urmași ai Romei, să studiem urmele romanilor, cari pe unde au fost

au știut să lase moșteniri neperitoare de spiritualitate lor, care-i deosebea de celelalte popoare.

Paralel cu acest ciclu de conferințe ținute pentru intelectualii brașoveni, în fie care Duminică se țin pentru poporul din Schei (o parte pur românească a Brașovului), șezători culturale-artistice, organizate de un comitet compus din preoți, profesori, medici și ofițeri.

Așa, Duminică 13 Februarie, a vorbit pr. protopop Dr. Blaga despre problema educației, arătînd, că în vechime oamenii s'au îngrijeară mai mult de războai și gree puțin de desăvîrșirea lor sufletească; o educație bună trebuie să corespundă timpului, în care trăiește individul și avînd de călăuză principiile morale.

Duminică 20 Februarie, a vorbit pr. Furnică despre înjurături, făcînd apel la popor să se desbrace de ele, căci mai ales în fața străinilor — perdem — din călăuzile, pe cari trebuie să le avem, că românii în țara noastră plină cu tot felul de naționalități.

Este de menționat, că caracteristic acestor șezători este faptul, că muzica instrumentală militară, ce căntă numai bacății populare (doine, hiori, sârbi, românești, ș. a.), face ca publicul românesc să umple sala cea mare de festivitate a liceului „Șaguna”.

Rotaru.

M. S. Regele și Academia Română

Cunoscuta și statornică bunăvoință ce M. S. Regele are pentru Academia Română s'a arătat din nou prin staulul promulgat în zilele trecute pentru înălțarea „Regele Ferdinand”, statul în care — prin voința sa suverană — s'a dispus ca înalta Instituțiune culturală să fie reprezentată prin delegați în consiliu și comiteele de conducere ale marelui-fundajului regal.

Academia, înfruntată în sedința generală extraordinară Vineri 25 Februarie a fost adînc mișcată de noua manifestare a bunăvoinței înaltului ei Președinte și Protector. Președintele act. d. prof. Eim. Racoviță a deschis sedința cu următoarea cuvîntare ascultată în picioare, apoi s'a susținut de toți membrii prezenți adresa omagială, care în aceeași zi a fost încredințată organelor convenite spre a fi prezentată M. S. Regelui:

Domnitor Colegi,

„Înaltul gînd al nostru, înținuții în sesiune generală extraordinară, se îndreaptă către Augustul Președinte Onorabil și Protector al Academiei Române. Toți urmăm și murim cu empușne, cu speranță și cu deplină încredere restabilirea sănătății M. S. Regelui, care este cheia de boltă a țării, a vieții și a prosperării scumpei noastre patrii întregite.

Chiar în aceste zile de îngrijorare mare și ounul nostru Rege a găsit prilej să arate din nou interesul și atențiunea sa statornică ca are pentru Academia Română: prin Staulul pentru conducerea și administrarea fundațiilor „Regele Ferdinand”, statul promulgat pe ziua de ieri. M. S. Regele dispune ca Academia să aibă reprezentanți și atît în Consiliul de conducere și administrație cît și în cele două comitee cari vor conduce cele două secțiuni ale fundațiilor și alune una pentru încurajarea și educațiunea culturală a tineretului și pentru cercetările științifice consacrate cunoașterii României și alta pentru ajutarea culturală a familiilor militarilor.

Avem deci un nou prilej de a exprima Augustului Protector recunoștința Academiei și facem din adăncul inimilor noastre urmele cele mai vii pentru grantarea și deplină însănoșire a tabloului nostru Rege”.

INFORMAȚIUNI

SOCIETATEA de cumpărare „Trezvia” din Cernăuți a aranjat un ciclu de 7 conferințe publice asupra problemei alcoolismului dela 27 Februarie pînă la 10 Aprilie 1927. Conferințele se vor ține în fiecare Duminică între orele 11—12, la Școala Reală Ortodoxă din Cernăuți, cu următorul program: 27 Februarie, d. Ștefan Bidnei, președintele societății, „Trezvia” din Cernăuți, „Despre prohibițiunea constituțională americană”. 3. Aprilie, d. Dr. Octavian Scalat-advocat, „Preoții și alcoolismul”. 13 Martie, d. Mihai Cernescu preot, „Contribuțiunea alcoolului la degenerarea popoarelor”. 20. Martie, d. Dr. Nicolae Daniil, medic-primar, „Alcoolul ca toxic, alcoolul ca medicament”. 27 Martie, d. Dr. Orest Tarangul-Valea Utei, inspector-misionar, „Flagelul beției” (cu proiecțiuni). 3. Aprilie, d. George Grigorevici, fost senator, „Alcoolismul, munca fizică și intelectuală” (cu proiecțiuni). 10. Aprilie, d. Ambros Comoroșan, avocat, „Chestiunea alcoolului în lumina presei”.

EFORIA liceului „Șaguna” a lansat un apel pentru ridicarea unui monument mitropolitului Andrei Șaguna în fața liceului din Brașov.

GENERAL MERCESCU, ministrul de război, are intenția să creeze un crtier pentru toți ofițerii din București.

Acum se fac cercetări spre a se găsi terenul cel mai propriu, care să corespundă acestui scop în raport cu distanța dintre cazărmi. Îndată ce se va stabili locul, se va procedea la improprietărea ofițerilor, după care se vor începe lucrările de construcție.

DOI PREOȚI catolici americani prinși de chinezii într'un district din Hoa-Peh, au fost torturați și omorîți: Casa lor a fost incendiată și distrusă.

UN manuscris vechi s'a aflat în Roma și el are 37 pagini în limba greacă și conține povestirea vieții lui Isus de către unul din discipolii săi, Iosif din Ierusalim. Manuscrisul datează din a 70-a eră creștină.

MINISTERUL sănătății aduce la cunoștința pictorilor desenatorilor, etc., că oferă trei premii de câte 10.000 lei pentru cele mai isbutite afișe de propagandă privind sifilisul, tuberculoza și alcoolismul. Fiecare din aceste plăgi sociale va constitui un subiect independent sau se va putea face o compunere noțiunilor ce comportă două sau toate aceste trei flagele într'un singur tablou.

Lucrările se vor prezenta pînă la 1. Mai ministerului sănătății, serviciului propagandă, de unde se pot lua orice deșlusiri relative la acest concurs.

CERCUL archeologic din Roma a organizat o serată artistică în cinstea României, cu concursul societății studențești „Dacia-Traiană”. Programul a fost alcătuit din cântece și pjezii rămănești. Profesorul Mitloia a vorbit despre arhitectura românească. Au luat parte un număr de publici intelectuali și ministrii Lahovary și Penescu, membrii legației și coloniei române.

SA, Regele României a binevoit să confere marelui cordon al Coroanei României mitropolitului Ștefan al Sofiei și Maxim al Filipo-poliului.

Preotul Magiarof, superiorul bisericii bulgare din București, a remis aceste distincțiuni înalților prelați bulgari, odată cu o cantitate de 10 kilograme din sîntul mir, pe care l'a adus ca dar bisericii bulgare din partea patriarhiei României.

MINISTERUL de interne a comunitat Mitropoliei Moldovei ca răspuns la cererea făcută de a se lua măsuri împotriva propagandistilor și emisarilor eretici, cari cutreeră satele, că a dat ordine severe în această privință autorităților polițienești și jandarmilor.

În noaptea de 1 Martie a luat foc și ars pînă în temelii gara Chișineu de pe linia Arad-Oradea.

S'a reușit a se salva 46.000 lei, averea statului; restul mobilierului și averea personalului au fost mistuite de flăcări.

Clădirea, construită toată din lemn, se crede că a luat foc de la scînteiele unei locomotive.

LA 1 Aprilie „Cultura Poporului” își sărbătorește în al 7-lea an de viață. Cu acest prilej foaia va apare în haină de sărbătoare în 8 sau 10 pagini. Rugăm pe toți colaboratorii noștri, prietenii și reporterii culturali să ne trimită din vreme articole foarte scurte — avînd în vedere că vor scrie mulți — pentru numărul închinat celor șase ani de muncă încordată și constructivă.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii și reporterii noștri culturali, să ne trimită articole precum și ceea ce se petrece în viața culturală și economică a satelor noastre.

DACA se prezintă la instituții sau la abonații noștri un individ I. Munteanu, pentru a încasa bani în numele foaiei noastre, dați pe mîna poliției, căci e un om necinstit. El nu are nici o împuternicire din partea noastră.

REPORTERII noștri culturali sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte uacă consimțe și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe căți sprijinim și cu căți mergem la drum.

Din partea tuturorora cerem în interesul cauzei și pentru izbînda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspundă foaia, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, avîndu-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnetele pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecărui se cere ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspîndită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lamuriri.

APĂRUT în biblioteca „Sămăntătorul” din Arad, No. 142 și 143: „In cerdacul casei bătrânești”, povestiri de Const. Cehan Racoviță. Ceteții cartea dela foaia noastră. Prețul 10 lei plus 2 lei port postal.

Desvoltarea gustului de citit la copii

Copilul, — încă din primii ani, când poate răsfoi o carte, — caută cu mare plăcere, să vadă pozele ce se găsesc într'înă și nu-l interesează ce-i scris. El cetește ceea ce vede, adică — mai bine zis — el face fără să vrea compunere după imagini. Dacă ilustrația e bine executată și colorată, ideile vin și mai ușor.

Chiar și mai pe urmă, când intră în școală și ajunge prin clasa II-a sau a III-a, când îi cade o carte în mîna, o ia și o filuște cu de-amănuntul să-i vadă pozele. După ce-a răsfoit-o și i-a dat de capăt, se întoarce la început și s'apucă să vadă ce spun pozele acelea. Cetește pe nerăsuflăte și când dă de pasajul ilustrat, se oprește și se uită la poză, să vadă dacă e întocmai așa. Înainte de-a ceta cartea, el își făurește altă povestire, de multe ori asemănătoare cu cea din carte; alte ori, însă, făurește altă povestire străină cu totul de cuprinsul cărții.

Principalul, la o carte pentru copii, este: să fie bogat ilustrată și ilustrațiile să fie cât mai bine executate și cât mai aproape de adevăr, în așa fel desemnate, încît ele singure să facă povestea. Chiar în cl. I, unde copilul nu cunoaște literele — la început — și nu poate ceta curgător, aici trebuie să aibă abecedarul cu poze multe și chiar colorate. Mai demult erau abecedare colorate, însă păcătuiau în privința fondului: aveau cuvinte reșete, care nu spuneau aproape nimic, din ce era în ilustrație. Abecedarul dlor Nisipeanu și Geantă, dacă ar fi colorat, ar fi cel mai bun abecedar, din câte apar acuma. Cărțile de ceteire, pentru toate clasele, ale dlor Biciulescu și Tassu, sunt foarte bune, însă ilustrațiile lasă de dorii, deoarece sunt deseme șchițate. „Cartea omului natur, ediția mare” a dlui Popescu-Băjenaru, e o enciclopedie din toate materiile din învățămînt, dela cl. I—VII-a și este frumos de ilustrată; e o operă didactică fără rival.

Cum am spus mai sus, totul la o carte pentru copii sunt ilustrațiile.

Cum desvoltăm gustul de ceta la copii? Pe lângă cartea de ceteire, care o răsfoiește în toate zilele, copilul trebuie să mai aibă și un jurnal al lui, după cum au și oamenii mari, în care să găsească ceva nou, ce n'a găsit în cartea de ceteire. Acest jurnal al lui e revista, anume scrisă pentru el.

Q revistă pentru copii trebuie să

îndeplinească aceleași condițiuni spuse mai sus. Pe lângă acestea, trebuie să fie lipsită de neologisme — în această privință păcătuiesc și multe cărți de ceteire — și să nu fie plătisitoare, îngreunînd mîntea cu o mulțime de nume proprii, fără nici un rost. Să vedem acum, dacă revistele ce apar, îndeplinesc aceste condițiuni.

Mai întâi să enumerăm revistele pentru copii, ce apar în țara noastră. Cele mai de seamă și pe care le cunoșc eu, sunt: Începem cu cea mai de demult: „Revista copiilor și a tinerimii”, condusă de Costafior, care acum, după apariția „Lumii Copiilor”, a rămas uitată de aproape de toți. „Dimeția Copiilor” condusă de d. Batzară și „Amicul Copiilor”, condusă de d. I. Hertz. Revista dlui Costafior a rămas în urmă, cu același fel de povestiri și cu aceleași feluri de „începături” de deseme. „Lumea Copiilor” condusă de G. Filip, e — pot să spun fără înconjur — cea mai bună și potrivită revistă pentru copii. Ilustrațiile, de o execuție ireproșabilă, datorită dlui Ary Murnu, unul dintre măștrii penultimii românesc, sunt sufletul revistei.

Toate povestirile și istorioarele sunt scrise de cei mai de seamă scriitori, adînc cunoscători ai vieții de copil, iar literelē — în corpur revistei — au o așezare estetică, puțînd fi ceta de cel mai din urmă cărturar.

E lipsită de neologisme, iar cuvintele greu de înțeles sunt explicate în josul paginii.

De cand a apărut această revistă, s'a mai ușurat, intru cățva, predarea ceteirii în școala primară. Ca orice revistă, și „Lumea copiilor” mai păcătuiește pe ici pe colo, în privința fondului mai cu seamă la pagina ultimă, la povestirile hazlii, după imagini. „Dimeția Copiilor” păcătuiește mult în privința fondului și a formei. Se dau istorioase destul de ilustrate, dar neizbutite, fără nici oleacă de învățătură. E un fel de „Furnică” sau „Veselia” pentru copii. Se face prea mare abuz de traduceri făcute de persoane care — în ce privește limba română — cam lasă de dorii.

„Amicul copiilor” urmărește — pur și simplu — căștigul material din gros deoarece nu face altceva, decît să reproducă bucăți de prin cărțile de ceteire și să le illustreze destul de caraghios (Pictor e Cuari

Cronica Bucuresteană

S'au ținut multe conferințe și viața religioasă, artistică, culturală a fost una din cele mai bogate. Cu tot frigidul extern conferințarii au știut ca prin discursuri mesleugite ca stil, afară de vre-odăună ca fond, să atingă „corda sensibilă” a omului și să-l încălzească intern.

Astfel, un distins oaspete, d. Paul Henry, directorul Institutului Franței și profesor-agregat de istorie la Universitatea din Paris și-a anunțat o serie de conferințe în Capitală, despre „Personalitatea provinciilor franceze”.

Prima conferință și-a ținut-o Vineri 25 Februarie în sala de istorie antică a Facultății de Litere. Prelegerile vor urma regulat în fiecare Marți și Vineri, intrarea fiind liberă.

Societatea de cultură cetățenească „Tinerețea” de sub președinția scriitorului Nicolae Batzara își continuă seria strălucită de sezoane pentru educarea marelui public. Joi seara a avut loc a 101-a sezoane artistic-culturală. A vorbit d. George Tașca, profesor universitar, despre „Speculă și speculanți”. Dsa fiind profesor de economie politică, a arătat influența nefastă pe care o au acesteia în economia politică, discreditând comerțul român.

În programul artistic și-a dat concursul și corul studenților ialomițeni, care a cântat cu mult simț artistic. Au delectat dnii Gh. Răznoaveanu, G. Ioani-Frongo, N. Mussulis, Gabriel Yănase și Corneliu Mihăescu iar dra Eliza Iacobescu a citit din autorii români. Dnii Alex. Păunescu și Willy Utschewitz au cântat foarte bine la violină diverse bucăți.

S'a jucat și piesa de teatru „Vine Domnul”. Au fost bine în rolurile încredințate d-zele St. Popescu și Eliza Iacobescu și dnii Mussulis și W. Utkievitz.

Comisia centrală de foot-ball-associatie a „Federației Societății Sportive Române” a alcătuit definitiv următorul program al meciurilor internaționale:

La 10 Mai, Jugoslavia-România la București pentru cupa „Regele Alexandru” al regatului Iugo-croato sloven, la 5 Iunie Franța-România la București, la 19 Iunie Polonia-România la București și la 29 Iunie Ungaria-România la București.

Miercuri seara s'a ținut în biserică „Popa Chițu” (cartierul Vasile Lăscăr), obștința adunare creștină săptămânală în fața unui număr de public.

De remarcat este faptul, care a impresionat profund și îmbucurător pe credincioși, că instituțiile noastre culturale, conștentează la această operă, desăvârșind instrucția elevilor prin educația spirituală, așa cum face liceul „Spiru C. Haret” de sub conducerea d-lui St. V. Manu, care a participat la adunare prin corul său, admirabil pregătit, care a cântat diferite coruri religioase.

Într-o caldă atmosferă de misticism și de pioasă religiozitate a conferințat Sf. Sa preotul Georgescu Silveștru, depe Speranța creștină, arătând în linii generale însemnățile acestei virtuți creștine și rolul ei puternic pe care l-a jucat și îl joacă în războiul întregirei neamului. Vorbitorul dovedește că numai în puterile virtuții ale creștinismului strămoșesc, stă întărirea și ridicarea romanismului.

Expunerea s'a terminat printr-o călduroasă rugăciune originală, plină de frumusețe și căldură, citită în fața M. Sale Regină înaintea luptei dela Mărășești.

Sf. Sa Pr. Popescu-Moșoia, a mulțumit distincțiilor conferințar, adăugând noi și prețioase contribuțiuni despre speranța la înțelegerea conferința a părintelui Georgescu.

Joi s'a ținut la biserică „Dichiu-Tirchilești” a 8-a sezoană religioasă din acest an. A vorbit cu obștința căldură d. Gh. Lungulescu, conferințarul Casei Școlilor, care a tăcut din tămele evanghelice. Dr. Pr. Petre Partenie director „Seminarului Central” a conferințat despre Viața religioasă, iar la urmă Pr. Noe Rădulescu a mulțumit tuturor conferințarilor și corului „Seminarului Central” care a cântat diferite cântece religioase.

„Casele Naționale” și-a ținut Miercuri seara sezoanele II-a artistic-culturală în amfiteatru „Fundatiei Universitare Carol I.”

Di profesor universitar Gheorghe Țițica, președintele cultural al „Casei Naționale” a arătat cum ce-lebrul nostru violonist George Enescu, a avut fericita și frumoasă inspirație de a se scobori din înălțimea locului său de cinste, de celebru artist, să cânte în ateneele populare din cartierele marginase ale Capitalei.

Prin cuvinte înălțătoare d-sa subliniază acest însemnat eveniment cultural, care va avea un puternic răsunet în progresul neamului nostru, pentru înălțarea căruia Enescu a contribuit totdeauna și-a purtat numele de român cu cinste și onoare, preferând unde a fost chemat ca prin arta sa neamului să umple gâtul poporului de cântecul său.

de adevărată muzică. Spune apoi într-o altă ordine de idei, că ce mare ar fi folosul publicului bucurestean, în general al publicului românesc, dacă toți intelectualii noștri, toți oamenii politici s'ar cobori puțin de la mărirea lor, explicând popoului anumite fapte, anumite stări de lucruri. Ar fi ceva ideal, ceva frumos.

Apoi d. Țițica prezintă publicului auditor pe d. Knechtel, reprezentantul societății horticoale din România, spunând că în vremea veche nu există casa care să nu aibă o grădină de flori. Se vede deci că înaintașii noștri au avut mai dezvoltat simțul sau mai bine zis cultul florilor și al pomilor. Un pom, o floare sunt ființe, care cu toate că tac, ele sunt pentru că cer aceleași simțuri.

Trebuie să dăm o deosebită atenție naturii și instituțiile Casei Naționale își face o plăcută datorie pentru menținerea lor. Vorbitorul citează apoi pe Sully Prudhomme care a cântat atât de frumos natura. Inginerul Nestor Ureche a deschis alături de frumusețile noastre poziții din munții Carpați. Dar trebuie să luptăm cu toții pentru ca podoaiele naturii să nu fie vătamate ci, ele să crească, să înflorească, să fie lăuate la locul lor.

D. Knechtel a vorbit despre dușmanii pomilor roditori, insistând asupra importanței grădinei care înseamnă în viața unui om viața bucurii și veseliei. Pomii și florile trebuie îngrijite, întocmai cum îngrijim și pe copiii noștri. Dar pomii roditori suferă de o mulțime de boli care se prezintă sub formă de insecte sau ciuperci vătămând nu numai fructul dar chiar și pomul distrugeându-l.

Vorbitorul își încheie interesanta expunere printr-o serie de proiecții luminoase cu cari s'au arătat diferitele boale și mijloacele de cari dispune grădinarul modern în combaterea lor.

O parte artistică aranjată cu multă pricepere simț artistic de către maestrul Aurel Eliade, de la Conservator, a delectat publicul. I se cuvini toate laudele noastre. Dra Florica Filimon dela Opera Română a cântat cu o plăcută voce de soprano legeră din Verdi, Machedi, Tache Popescu și Borgovan, fiind răsplătită cu meritate aplauze; d. Gh. Enacovici profesor la Conservator, a executat din violină Romantele „la si sol” de Beethoven și două compoziții simfonice originale compozitia d-sale „Cimpionii” și „Doi-na”. Despre interpretare și factura pieselor originale nu putem să spunem decât că a fost un adevărat maestru. D. Gh. Ciprian, dela Teatrul Național, a spus poezii de François Coppée, Eminescu și Gh. Coșbuc, dovedindu-se încă odată, că este un artist de mare valoare. Acompaniamentul a fost susținut cu mult simț artistic și tact de către d. Filănescu.

Luni 28 Februarie a avut loc în sala Teatrului Mic a 5-a sezoane a atenției culturale „Nicolae Iorga”. A vorbit d-na Alexandrina Cantucuzlu, președinta Uniunii Intelectuale Române, despre „Călătorie în Egipt, Grecia și Ierusalim”. Conferința a fost însoțită de proiecțiuni luminoase.

D-na Eugenia Ciucurescu, dela Teatrul Național, a spus versuri de J. Srunner, profesor la Conservator, a cântat din cităre, diferite melodii iar d. Gh. Braescu, membrul al „Societății Scriitorilor Române” a citit din gustatele d-sale lucrări.

Radu S. Niulescu — Mistlea.

Cărți și reviste primite:

- Organizarea muncii în America de inginerul Dian Mardan. Volumul 100 lei. De vânzare la autor, Directorul Fabricii de tutun, Timișoara. Universitatea Populăra „N. Iorga” Botoșani. Programul Prelegerilor anul 3, 1926—1927. Prețul 20 lei.
- Familia, revistă literară, anul II, No. 1 și 2. Oradea-Mare, str. Take Ionescu 42.
- Revista generală a învățământului, anul 15 No. 2. București, Calea Plevnei 29.
- Casa Noastră, anul 4 no. 12. București, str. N. Goleacu 2.
- Ritmul Vremii, anul 3 no. 2. București, str. Toamnei 2.
- Falanga, anul 1, no. 16. București, str. General Berthelot 46.
- Societatea de Măine, anul 4 no. 8. Cluj, Piața Unirii, 8.
- Renasterea, anul 4 no. 1, Craiova, str. Cuza Vodă 114.
- Credința, anul 2 no. 1, Cernăuți, Palatul Metropolitan.
- Revista Scriitoarei, anul 1, no. 4, Bulevardul Carol 5.
- Solă Moldavei, anul 1 no. 2. Iași, Ateneul Popular Tatarasi.
- Foata Tinerimii, anul 9 no. 34. București, str. Carol 10.
- Revista Școlii, anul 4 no. 2. Botoșani, Școala Măreșeană.

Societatea pe a țini „Cultura Poporului”

Vedem că avem presă puternică și nu-i sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi, mari financiare și economice și sunt ale prietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeleținește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să opunem a noastră; la capitaluri străine a noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa dela bulevard, presa de idei și la cultura străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice și altele.

„Cultura Poporului” a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu același nume cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc și n'afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemenea instituții sunt rugați să contribuie cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsec în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se trimit la Banca „Albina” Cluj, iar ziarului l se face cunoscut cât s'a vârsat la banca. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

- 1. Dl Constantin M. Voicu, Vama Giurgiu 3 acțiuni Lei 600.—
- 2. D-na și Dl Dumitra Grigorean, Detroit Mihigan-America 2 acțiuni Lei 440.—

Suma din urmă Lei 150.320.— Total Lei 151.360.—

Propaganda culturală în Dolj

Dacă ne uităm în urmă și nu departe, decât din anul 1925 și până acum, vom vedea că doljenii au contribuit prin mari jertfe, ideile celei mari, ideile pentru care se luptă o mulțime de savanți, literați și se cheltuiesc sume însemnate pentru a duce la bun sfârșit, ideea de a putea face din țara noastră, țară bună de a trăi.

Intelectualii doljeni și-au înțeles menirea lor de factori culturali. Au înțeles că printr-o întărire culturală, o colaborare nesilită și dreaptă să dea României, respectul culturii naționale, s'o creze și s'o facă unicul teren de captare și deci, de curcerie, destituind ceea ce nu trebuie să fie între Tisa, Dunăre și Nistru: încultura.

Mulțumită societății „Prietenii Științei” Craiova de sub conducerea neobosită a dr. Ch. Langier, avem seria conferințelor săptămânale din sala Teatrului Național, care o fac să devie din ce în ce nelăcătătoare pentru publicul care frecventează în mod obișnuit acest bazar de cunoștințe variat de preocupări intelectuale.

Unele ziare au însălat rubrici întregi de meritul ce'l desfășoară acest elan către cultură. Sub auspiciile „Universității libere” „Pretenii Științei” în conferințe în sala bibliotecii Aman.

Dintre numeroși conferințarii cităm pe d. T. Ionescu, care a desfășurat Adevărul istoric asupra Jannei d' Arc; d. profesor universitar Al. Cuza, tratând despre: Lupta de clasă, dictarea proletarișmului comunism. Conferința d-lui dr. Paulian despre Concepția veche și nouă a istoriei, a fost frumos primită de publicul craiovean; d. Solacolu a vorbit despre muzicalul: Robert Schumann și Friederic-Francois Chopin, cu interperări la piano executate de d-na Solacolu.

D-na Ida Siancovic de la Conservatorului Cornetti a dat o audiție muzicală în sala „Minerva”. Programul s'a desfășurat în cele mai frumoase tăine ale artei inspirat de focul sacru al talentului care se adresează inimii și culturii sufletului.

La cercul cultural-artistic „Ramuri” s'au succedat deasemenea conferințe din care remarcăm două interesante, Th. Solacolu: „Dă-nouă astăzi puțină poezie” și conferința d-lui avocat Constantinescu: „Ca să fim fericiți. Atât la una cât și la cealaltă, craiovenii au ținut să eie parte în număr mare, plecând mulțumii de cuvintele noi pe care le-au câștigat.

D. St. Corciu, comandantul Reg. Rovine No. 26, a făcut ca din două în două săptămâni, Joia să se țină la regiment sezoane culturale. Și aceste sezoane ce au loc în mijlocul soldaților cu recitari, lecturi, monoloage și înălțări scenetice fac ca soldații să trăiască clipe de bucurie sufletească.

A făcut și o casă de cetire: Alexandru cel Bun unde cetitorii pot găsi și pe clasicii noștri autori. Printre zărele cu caracter politic se tipăresc și câteva reviste de o frumoasă propagandă culturală, în care debutează tot ce are Craiova mai de elită literară. „Arhivele Otteniei”, sub conducerea d-lor dr. Ch. Langier și prof. Fortunescu, au înținat tot ce are Ottenia preistoric. „Flamura” în jurul căreia a adunat o mână de tineri mânăuitori ai condeiului, „Năzuința” se bucură și ea de aceeași prosperitate literară. „Ramuri” — Drum drept, unde marele savant N. Iorga, are în fiecare număr câte un articol. „Școala”, revistă ce apare sub conducerea elevilor liceului „Carol I.”

Cercul cultural „Traian Demetrescu” după năpăstia, iarnă și-a reluat drumul din nou la muncă. A dat la Calafat o frumoasă serbare în sala „Mirceta”.

Pentru copiii s'a dat un matineu, jucându-se Arvinți și Peșea cu dd. M. Ramură și Gh. Iulian. Dl. prof. C. Niulescu-Plopor, președintele cercului, a spus ghicitori și

mită oamenilor de inițiativa — o frumoasă miscare culturală.

Tot în Craiova un grup de idealisti cari voiesc binele săteanului, cari voiesc să-l deștepte din amoria în care stă, s'au adunat sub îngrijirea d-lor D. I. Atanasiu și M. Ramură și-au format un cerc cultural „Viața Olteană”.

Scopul acestui cerc este a pleca în turneu alături de Teatrul Național, să lupte și să răspândească sămânța folositoare săteanului.

Săteanul doljean va fi mândru — să vie după ce a mai venit — să asculte conferințe, improspătându-și mintea în zilele de odihnă cu frumoase lucruri pe care n'a avut prilejul să le cunoască.

Mărinică C. Roibu

NOVOTNY

TURNATORIE DE CLOPOTE GLOCKENGESSEER HARANGONTÖDE

TIMISOARA

ARON LAZAR

Croitor civil și militar

Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios

Cuj, Str. N. Iorga 2

Coafor de dame

Cel mai mare magazin în toate specialitățile

IULIU MUSSA

Cluj, Str. Memorandului 10.

De vânzare

una moară în bună stare de funcțiune cu motor de benzină 25 H. P. (cui putere) cu 2 perechi pietre franceze 36 foli

Doritorii se vor adresa:

Ioan R. Becșan

com. Broșteni—Vâlcea

Uzinele metalurgice Timișoara S. P. A.

Turnătorie de Clopote

Timișoara, IV. str. Andrei Mureșanu 3.

Ton și armonie perfectă. Material de primă calitate. Ofertă gratuită

„TAGĂMUL”

FABRICA DE OBIECTE DE ARGINT CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 11-a

P. A. B. I. C. A.: Tacămuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revânzătorii. — Telefon 482. DATI. ATENTIE MARCEI FABRICEI I I I

FIE CARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebuie să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condițiunile unei prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne facă 2 abonată.

Acestă jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce dezvoltare mare va lua „Cultura Poporului”.

ROMÂNIA
Primăria comunei Căzănești Piasa Govora județul Vâlcea

Publicațiune

Noi Nicolae C. Dospină, primarul comunei Căzănești piasa Govora județul Vâlcea, Având în vedere dispozițiunile art. 8 și 9 din legea pentru protecțiunea vântului și regulamentul vântoazei, publicată în Monitorul Oficial No. 167 din 1921, modificată prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 12 1925.

Având în vedere avizul membrilor consiliului municipal respectiv dat prin încheiere No. 36 din 28 Noiembrie 1926.

Se publică spre cunoștința generală ca în ziua de 20, (douăzeci) Martie 1927 ora trei post meridian se va ține licitație publică în localul primăriei acestei comune pentru arendarea pe termen de cinci ani, cu începere din ziua aprobării, a dreptului de vânt, după întreg teritoriul a comunei proprietate locuitorilor ce sunt în întindere mai mică de una sută hectare; inclusiv isla-zul comunal compus din două parcele, unde mărime pe 93 ha. din moșia Bărshești și alta de 60 h. din proprietatea Statului:

Terenul ce se arendează se so-cotește în mod aproximativ în întindere totală circa opt sute ha.

Prețul arendării dela care va începe licitația va fi dela suma de opt sute lei pe fiecare an, după cum sa fixat de consiliul comunal prin încheierea No. 36 din 28 Noiembrie 1926.

Concurenții vor fi însoții de garanția legală de 10% și vor prezenta autorizația cerută de art. 13 din legea pentru protecțiunea vântului spre a putea fi admiși la licitație

No. 352 1927 Februarie 17
Primar, N. Dospină
Notar, indescrifabil

Dacă doriți să aveți Imprimare eficiente și frumoase cercetați

Tipografia „Dacia”

Cluj, Calea Victoriei 7.

„TAGĂMUL”
FABRICA DE OBIECTE DE ARGINT CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 11-a
P. A. B. I. C. A.: Tacămuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revânzătorii. — Telefon 482. DATI. ATENTIE MARCEI FABRICEI I I I

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:

bere albă mult apreciată „URSUS”
berea neagră specială „HERCULES”
a fabricii de bere „CZELL” din Cluj

Se găsește pretutindenii